

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

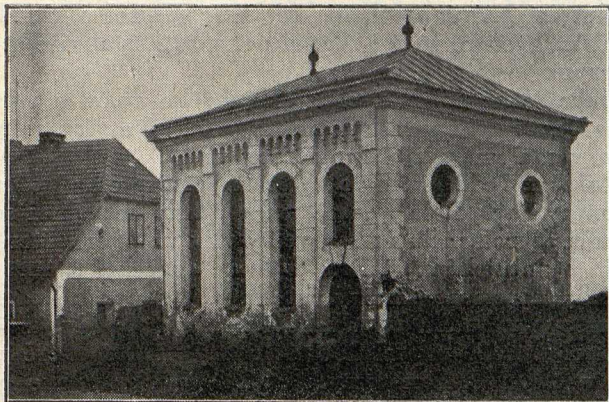
Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Nový Bydžov 10 zl., Světlá 10 zl., Drosau 15 zl., Miškovec 4 zl., Plzeň 10 zl., Humpolec 17 zl., Vodňany 6 zl. 40 kr., Metzling 5 zl. Jednotlivci darovali: A. baron Rotschild z Frankfurtu n. M. 100 zl., Neuburg a Eckstein z Nahošic 2 zl., Ludvík Kohner z Pešti 5 zl., Jindřich Kohner z Pešti 150 zl., Adolfa Kohnera dědici z Pešti 50 zl., Jindř. Kohnera zeť z Pešti

Synagoga (vnějšek)

Synagoga (vnitřek)

20 zl., J. M. Janowitzer z Vídně 10 zl., Albert Janowitzer z Vídně 10 zl., Löwith 3 zl., Jakub Janovský z Brna 3 zl., Pereles a Pollak z Prahy 30 zl., David Fleischl z Pešti 20 zl., Moric Kohner z Lipska 60 tolarů, Marie Klaubrová z Domažlic 2 zl., bratři Fürthové ze Strakonice 40 zl., Ferd. Kohn z Plzně 2 zl., Leopold Engelmann 2 dukáty, Leopold Janovský z Prahy 1 dukát, Berta a Žofie Pollakovy 20 zl., Karolína Klaubrová ze V. 10 zl. — Na naturáliích sešly se dary: Bedřich Stadion z Kouta 5000 cihel, sedlák Ondřej Riederer z Ploesu 2 vozy dříví a prken, Polakovi z Prahy 8 pozlacených svícňů, Ter. Thiebnová z Domažlic 2 svícny, Sára Fleischlová z Lipska záclonu a plášť na toru, Marie Schwarzkopfová ze Sušice plášť na toru.

Synagogu stavěl Vilém Klauber, inženýr z Vídně, G. Lemberger, sochař ve V., Wimmer, malíř z Domažlic, Weber, truhlář ze V., a Braun, zedn. mistr ze Schneiderhofu.

Slavnosti otevření synagogy byli přítomni: Okresní hejtmán z Domažlic p. Fileky, kněží katolíctví ze V., úředníci rakouské i bavorské finanční stráže a celníci,

hasiči ze V. a okolí, měšťané všerubští a obyvatelstvo okolních obcí. Dnes po 60 letech stojí synagoga opuštěná a sešlá.

V letech 1890 a potomních nalézáme ve V. tyto rodiny:

Ferdinand Hutter a Klára, roz. Schwarzová; dítky jejich jsou: Rudolf, nar. r. 1897 a Josef r. 1898.

Bernard Österreicher a Mína, roz. Finková, učitel; dítě Emil, nar. r. 1898.

Heřman Schwarz a Karla, roz. Ertlová, obch. dobytke; dítky byly: Arnold, nar. r. 1903 a Terezie r. 1904.

Jindřich Lederer a Berta, roz. Steinerová, kupec; dítky: Julius, nar. r. 1906, a Elsa r. 1909.

Max Pollak a Hedvika, roz. Schwarzová, nájemce velkořádku; dítě Eliška, nar. r. 1910.

Gustav Hoitasch a Ida, roz. Ledererová, obchodník v č. 7; dítky: Berta Valerie, nar. r. 1912 a Herta r. 1919.

Leopold Fischhof, pocházel z Brna, vzal si za manželku Pavlu, roz. Ledererovou; dítě Bedřich, nar. r. 1915.

Vilibald Schwarz a Emma, roz. Epsteinová, kupec, v č. 69; dítě Gréta, nar. r. 1917.

R. 1930 zůstaly ve V. jen 4 žid. rodiny, a to: rodina Gustava Hoitasche, obchodníka v č. 7, o 4 členech rodiny, Jindřicha Lederera, obchodníka, o 4 členech, rodina Schwarzova o 3 členech a rodina Hutterova o 3 členech rodiny. Celkem je nyní ve V. 14 duší.

Dle udání starších lidí byli Židé ve V. velkoobchodníky, obchodovali zejména peřím, vlnou, zvěřinou a jinými věcmi.

Ve světové válce byli ze Všerub tito vojáci:

Dr. Siegfried Hoitasch, jako plukovní lékař, 4 roky, obchodník Gustav Hoitasch 3 a 1/2 roku, Max. Pollak 3 roky a Jindřich Lederer asi 1 a 1/2 roku.

Velkou zásluhu mají židovští obchodníci o rozvoj obchodu peřím, který provozován byl hlavně v Nýrsku, Dlažově a ve V. Ročně odesláno odtud téměř 10.000 q peří, které šlo do Německa, Švýcar, Holandska, Francie. Staří lidé vyprávějí, že obchod ten byl provozován již před 100 lety. Velkoobchodníci peří nakupovali, ukládali ve skladištích, třídili je a pak prodávali maloobchodníkům, nebo cestujícím, kteří je roznášeli a v drobném prodávali. Ve všech větších městech německých, jako v Hamburku, Kaselu, Berlíně, Frankfurtě n./Moh., Mnichově, Koblenzi, Kolíně nad Rýnem byli usazení obchodníci ze Šumavy a prodávali peří.

Dalším obchodem byly husy. Na podzim nesčíslná hejna husí hnána do Bavor a husy dodávány odtud až do Mnichova.

Podobně výnosným byl obchod zvěřinou. Černá zvěř, bažanti, zajáci a koroptyve skupovány po celém všerubském okolí a dodávány do Bavor, Saska a do jiných krajín. Zvláště se obchodu dařilo, byla-li tuhá zima, neboť tak se zboží nekazilo.

Nemalou zásluhu mají zdejší Židé o výživu drobného lidu tím, že mu dali dělati dřevěné krabičky na sirky. Dnes ovšem již robí se tyto po továrnicku, ale dřívě je dělaly rodiny až 10 vesnic kolem V. Zvláště výrobu tuto organizoval pan Hoitasch a pí. Klaubrová, kteří utvořili za tím účelem celou společnost mezi obyvateli vesnic. Výroba je velmi jednoduchá — jsou tu ovšem mýněny staré krabičky na sirky ještě s fosforovými hlavičkami, které již nyní se nedělají. Vyvařené dřevo hoblovalo se na tenké plátky, ze kterých vykrajovaly se obdélníčky, ty se na koncích slepily, daly se do dřevěné vidličky, aby lepidlo ze sýra a vápna zaschlo, pak se k tomu dala víčka, která se vyrážela ostrým nožem